

กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลเมืองคลองหลวง*

The Process of Formulating a local Development Plan: A case Study of
Khlong Luang Municipality

คุณานนท์ ชูประเสริฐ¹

Khunanon Chuprasert

6714830055@rumail.ru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น รวมถึงข้อเสนอแนะในการพัฒนากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยใช้กรณีศึกษาเทศบาลเมืองคลองหลวง การวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 10 คน ได้แก่ ผู้บริหารเทศบาล สมาชิกสภาเทศบาล และข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานแผนพัฒนาท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่า เทศบาลเมืองคลองหลวงมีการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตามกรอบระเบียบที่กำหนด โดยมีกระบวนการสำคัญตั้งแต่การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดประชาคมท้องถิ่น การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล การกำหนดยุทธศาสตร์ การจัดทำร่างแผน และการพิจารณาให้ความเห็นชอบจากสภาเทศบาล อย่างไรก็ตาม ยังพบปัญหาด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ยังไม่ทั่วถึง ข้อจำกัดด้านงบประมาณและเวลา ความซับซ้อนของระเบียบราชการ และความไม่ต่อเนื่องของการดำเนินงาน ข้อเสนอแนะคือควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเป็นระบบ พัฒนาศักยภาพบุคลากร และจัดให้มีกลไกการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ : แผนพัฒนาท้องถิ่น; การมีส่วนร่วมของประชาชน; เทศบาลเมืองคลองหลวง

Keywords : Local Development Plan; Public Participation; Khlong Luang City Municipality

*บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระเรื่อง กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษา เทศบาลเมืองคลองหลวง

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ให้ความสำคัญกับการใช้ประโยชน์จากจุดแข็งทางภูมิศาสตร์ สังคม และศักยภาพเฉพาะพื้นที่ เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการเสริมสร้างความโดดเด่นของพื้นที่ในระดับภาคและจังหวัด ให้สามารถเป็นฐานการผลิตและการบริการที่สำคัญของประเทศ ควบคู่กับการพัฒนาเมืองให้เป็นศูนย์กลางที่นำอยู่อาศัย รองรับการค้าและการลงทุน และกระจายความเจริญเพื่อลดความแออัดของกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ การเข้าร่วมประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนยังเอื้อต่อการขยายโอกาสทางเศรษฐกิจในพื้นที่ชายแดน และเสริมสร้างการเชื่อมโยงทางการค้าและการลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้านภายใต้บริบทดังกล่าว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาในระดับพื้นที่ผ่านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งเป็นเครื่องมือหลักในการกำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด และโครงการพัฒนาที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่ แผนพัฒนาท้องถิ่นจึงเป็นกรอบแนวทางในการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างเป็นระบบ มีความต่อเนื่อง และมุ่งเน้นผลลัพธ์เชิงประจักษ์ในแต่ละปีงบประมาณ

การปกครองท้องถิ่นของประเทศไทยได้พัฒนาอย่างมีนัยสำคัญภายหลังรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ซึ่งส่งเสริมหลักการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของประชาชน ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการกำหนดนโยบาย การบริหารงาน การเงิน และการคลังมากขึ้น ประกอบกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2562 ที่ได้ขยายภารกิจของท้องถิ่นจากการจัดบริการสาธารณะขั้นพื้นฐานไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต สังคม และเศรษฐกิจของประชาชน พร้อมเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจ ตรวจสอบ และติดตามการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งยังเผชิญกับข้อจำกัดด้านงบประมาณ รายได้ที่ลดลง ภารกิจที่เพิ่มขึ้นจากการถ่ายโอนอำนาจ รวมถึงปัญหาการบริหารจัดการที่ล่าช้าและการกำกับควบคุมจากหน่วยงานกลาง ส่งผลให้การบริหารทรัพยากรต้องอาศัยการวางแผนที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ การวางแผนจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการลดความไม่แน่นอน สะท้อนวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร และช่วยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินงานบรรลุเป้าหมายภายใต้ข้อจำกัดที่มีอยู่ โดยเฉพาะการกำหนดนโยบายและการนำแผนไปสู่การปฏิบัติซึ่งเป็นปัจจัยที่สามารถปรับปรุงและพัฒนาได้อย่างเป็นรูปธรรม เทศบาลเมืองคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจ สังคม และประชากรอย่างรวดเร็ว เนื่องจากเป็นแหล่งรองรับสถานศึกษา นิคมอุตสาหกรรม สถานประกอบการ และชุมชนขนาดใหญ่ ส่งผลให้เทศบาลต้องเผชิญความท้าทายด้านโครงสร้างพื้นฐาน การจัดบริการสาธารณะ สิ่งแวดล้อม การจราจร และคุณภาพชีวิตของประชาชน ดังนั้น การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่มีคุณภาพจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจากความสำคัญดังกล่าว

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองคลองหลวง เพื่อให้เข้าใจขั้นตอน ปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการพัฒนากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองคลองหลวง เพื่อให้เข้าใจขั้นตอน ปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการพัฒนากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลเมืองคลองหลวง
2. เพื่อศึกษาปัญหาในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลเมืองคลองหลวง
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลเมืองคลองหลวง

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา : เทศบาลเมืองคลองหลวง เป็นการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยเรื่อง กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา : เทศบาลเมืองคลองหลวง มีการกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากร (Population) ได้แก่ ผู้บริหารเทศบาลเมืองคลองหลวง สมาชิกสภาเทศบาล และข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยเจาะจงเลือกกลุ่มตัวอย่างจากผู้ที่มีบทบาทและประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองคลองหลวง จำนวน 10 คน ได้แก่

- 1) ผู้บริหารเทศบาลจำนวน 4 คน
- 2) สมาชิกสภาเทศบาลจำนวน 3 คน
- 3) ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่งานแผนพัฒนาท้องถิ่นจำนวน 3 คน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยเรื่อง กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลเมืองคลองหลวง มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร เป็นวิธีการศึกษาค้นคว้าเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไป โดยการรวบรวมเอกสารซึ่งเป็นข้อมูลที่มีการบันทึกไว้แล้วโดยผู้อื่น ได้แก่

1.1 หนังสือทั่วไป ได้แก่ ตำรา คู่มือ เอกสารประกอบการบรรยาย รวมถึงเอกสารทางวิชาการ วารสาร สิ่งพิมพ์ เป็นต้น

1.2 งานวิจัย วิทยานิพนธ์ เป็นงานที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าในเรื่องนั้น ๆ อย่างละเอียด

1.3 เอกสารของทางราชการ เป็นเอกสารที่ส่วนราชการจัดขึ้นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงาน เช่น นโยบาย กฎระเบียบ พระราชบัญญัติ คู่มือปฏิบัติงาน ประกาศ คำสั่ง เป็นต้น

2. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม ผู้ศึกษาจะเก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์ โดยที่ผู้วิจัยเลือกวิธีการสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย ซึ่งใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) โดยที่ผู้ศึกษาต้องทำการสัมภาษณ์ไปตามคำถามที่ได้กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้ศึกษาจะสัมภาษณ์ตามข้อที่กำหนดไว้เท่านั้น และผู้ศึกษาจะใช้แบบสัมภาษณ์ซึ่งเป็นคำถามในการสัมภาษณ์ และจดบันทึกข้อมูลตามบันทึกเสียงและคำบอกของผู้ถูกสัมภาษณ์ โดยขออนุญาตบันทึกเสียงและบันทึกภาพการสัมภาษณ์ทุกครั้ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้ออกจากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นตามแต่ละประเด็น

2. นำข้อมูลที่ได้ออกจากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นคำถาม แล้วนำมาเปรียบเทียบความเหมือนหรือความแตกต่างของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคน ก่อนที่จะนำข้อมูลนั้นไปวิเคราะห์

3. นำข้อมูลที่ได้ออกจากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นคำถาม แล้วนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะได้ทราบถึงลักษณะที่มีความคล้ายคลึงกัน และแตกต่างของข้อมูล ก่อนที่จะนำข้อมูลนั้นไปวิเคราะห์

4. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ออกมาอภิปรายผล และสรุปผลการวิเคราะห์ โดยจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

5. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาตีความ เพื่อที่จะนำเสนอผลการวิจัย

6. กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลเมืองคลองหลวง

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองคลองหลวง

1. กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตั้งแต่ขั้นตอนเริ่มต้นจนถึงการประกาศใช้แผน

ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 4 คน อธิบายกระบวนการที่คล้ายคลึงกัน โดยเริ่มจากขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน และรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน ผ่านไปยังการวิเคราะห์ จัดทำร่างแผน การพิจารณาจากคณะกรรมการและสภาเทศบาล จนถึงการประกาศใช้ สามารถสรุปเป็นขั้นตอนหลักดังนี้

ขั้นตอนเริ่มต้น การรวบรวมข้อมูลและรับฟังความคิดเห็น นายกเทศมนตรีระบุว่าเริ่มจากการรวบรวมข้อมูลด้านเศรษฐกิจ สังคม โครงสร้างพื้นฐาน และปัญหาความต้องการของประชาชน โดยเปิดโอกาสให้ประชาชน ผู้นำชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมผ่านการประชุมประชาคมในแต่ละชุมชน ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 (2569) ระบุว่าให้แต่ละกองงานรวบรวมข้อมูลปัญหาและความต้องการ พร้อมจัดเวทีประชาคมอย่างเป็นระบบ ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 (2569) เน้นการอาศัยข้อมูลจากชุมชน การประชุมประชาคม และข้อเสนอจากผู้นำชุมชน ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3 (2569) กล่าวถึงการประสานงานกับกองงานและชุมชนเพื่อรวบรวมข้อมูลผ่านหลายช่องทาง ความสอดคล้องกันนี้ชี้ให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นจุดเริ่มต้นหลัก

ขั้นตอนกลาง การวิเคราะห์และจัดทำร่างแผน ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดระบุว่านำข้อมูลมาวิเคราะห์และจัดทำร่างแผน โดยพิจารณาความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาจังหวัด นโยบายรัฐบาล และกรอบกฎหมาย ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 (2569) เน้นการวิเคราะห์โดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายแผน ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4 (2569) คำนี้ถึงความเป็นไปได้ งบประมาณ และการเชื่อมโยงกับนโยบายผู้บริหาร

ขั้นตอนสุดท้าย การพิจารณาและประกาศใช้เมื่อจัดทำร่างเสร็จ เสนอให้คณะกรรมการพัฒนาเทศบาลพิจารณา จากนั้นนำเข้าสู่สภาเทศบาลเพื่อให้ความเห็นชอบ และนายกเทศมนตรีประกาศใช้อย่างเป็นทางการ ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดเห็นตรงกันในขั้นตอนนี้ ซึ่งสอดคล้องกับบทบาทของคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นและคณะกรรมการสนับสนุนตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย

โดยรวม กระบวนการนี้เป็นระบบต่อเนื่องและมีส่วนร่วม แต่มีความแตกต่างเล็กน้อยในเนื้องาน เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3 (2569) เน้นการประสานงานระหว่างหน่วยงานภายในมากกว่า

2. ความสำคัญของกระบวนการจัดแผนพัฒนาท้องถิ่น

ผู้ให้ข้อมูลเห็นตรงกันว่ากระบวนการนี้มีความสำคัญสูง โดยเป็นเครื่องมือกำหนดทิศทางการพัฒนาให้เป็นระบบ ต่อเนื่อง และตอบสนองความต้องการประชาชน ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 (2569) เน้นการใช้งบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุด ลดความขัดแย้ง และสร้างความโปร่งใส ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 (2569) กล่าวว่า เป็นกรอบขับเคลื่อนทุกด้าน ลดปัญหาการดำเนินงานไม่ตรงความต้องการ ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3 (2569) เน้นการมีส่วนร่วมเพื่อความยั่งยืน ให้สัมภาษณ์คนที่ 4 (2569) มองว่าเป็นโอกาสให้ทุกฝ่ายร่วมกำหนดทิศทางและได้รับความร่วมมือ ความเห็นนี้เชื่อมโยงกับแนวคิดการปกครองท้องถิ่นที่เน้นกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วม (ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนการกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542)

3. ขั้นตอนที่สำคัญมากที่สุดและเหตุผล

ผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นแตกต่างแต่ใกล้เคียงกัน โดยส่วนใหญ่เน้นขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 (2569) เห็นว่าการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน (ประชาคม) สำคัญที่สุด เพราะเป็นจุดเริ่มต้นที่สะท้อนปัญหาจริงและทำให้แผนตอบโจทย์ ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 (2569) เน้นการวิเคราะห์ข้อมูลและจัดลำดับความสำคัญ เพราะต้องพิจารณาควบคู่กับงบประมาณและศักยภาพ ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3 (2569) เน้นการประสานงานระหว่างหน่วยงานภายใน เพราะลดความซ้ำซ้อนและทำให้แผนครบถ้วน ความแตกต่างนี้สะท้อนบริบทของเทศบาลที่มีการขยายตัวรวดเร็ว ซึ่งต้องการการบูรณาการสูง

4. ความสอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ และนโยบายของภาครัฐ

ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดเห็นว่ากระบวนการสอดคล้องกันโดยยึดตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ระเบียบกระทรวงมหาดไทย และเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาจังหวัด และนโยบายรัฐบาล ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 (2569) เน้นการยึดเคร่งครัดและเชื่อมโยงกับนโยบายระดับประเทศ ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 และ 3 (2569) กล่าวถึงการตรวจสอบต่อเนื่องและการเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ต่างๆ ความสอดคล้องนี้ช่วยให้การดำเนินงานเป็นทิศทางเดียวกันกับภาครัฐ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาปัญหาในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลเมืองคลองหลวง

1. ปัญหาและอุปสรรค

ผู้ให้ข้อมูลเห็นตรงกันในปัญหาหลัก ข้อจำกัดงบประมาณเทียบกับความต้องการประชาชน เวลาในการจัดประชาคม และการเปลี่ยนแปลงนโยบายจากส่วนกลาง ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 (2569) เพิ่มเรื่องไม่เข้าถึงประชาชนทุกกลุ่ม ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 (2569) เน้นการมีส่วนร่วมไม่ครอบคลุม ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3 (2569) กล่าวถึงประชาชนขาดความเข้าใจกระบวนการ ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4 (2569) เน้นการประสานงานและข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน ปัญหาเหล่านี้สอดคล้องกับปัจจัยภายในและภายนอกตามแนวคิดการวางแผน

2. ผลกระทบต่อประสิทธิภาพของกระบวนการ

ปัญหาส่งผลให้จัดลำดับโครงการยาก ใช้เวลานาน และปรับแก้แผนบ่อย ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดระบุว่าบางโครงการล่าช้าหรือไม่ดำเนินการได้ทันที แต่เทศบาลพยายามบริหารจัดการเพื่อรักษาประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลเมืองคลองหลวง

ผู้ให้ข้อมูลเสนอแนะคล้ายกัน โดยเน้นเพิ่มช่องทางการมีส่วนร่วมด้วยเทคโนโลยี พัฒนาบุคลากร และบูรณาการความร่วมมือ ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 (2569) เสนอใช้สื่อออนไลน์และพัฒนาศักยภาพบุคลากร ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 (2569) เน้นระบบออนไลน์และบูรณาการ ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3 (2569) เสนอสื่อสารทำความเข้าใจและพัฒนาฐานข้อมูล ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4 (2569) เน้นบูรณาการกองงานและเปิดส่วนร่วมต่อเนื่อง ข้อเสนอเหล่านี้ช่วยแก้ปัญหาที่พบและสอดคล้องกับกรอบแนวคิดการวางแผนที่เน้นการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

กระบวนการที่พบเป็นระบบตัดสินใจล่วงหน้าเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ โดยเน้นขั้นตอนรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ จัดทำร่าง และพิจารณา ซึ่งสอดคล้องกับระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแนวคิดการปกครองท้องถิ่นที่เน้นกระจายอำนาจและอิสระในการบริหาร (ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนการกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542) ความสำคัญของการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน (ประชาคม) สอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน ที่พบว่าประชาคมเป็นกลไกส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางตรง ทำให้แผนตอบสนองปัญหาจริงและลดความขัดแย้ง นอกจากนี้ การเชื่อมโยงกับแผนระดับสูงกว่า เน้นบูรณาการทุกภาคส่วน ในบริบทของเทศบาลเมืองคลองหลวงซึ่งเป็นพื้นที่ราบลุ่มรองรับอุตสาหกรรมและชุมชนเมือง กระบวนการนี้ช่วยจัดการปัญหาการขยายตัวรวดเร็ว เช่น โครงสร้างพื้นฐานและคุณภาพชีวิต

2. ปัญหาในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ปัญหาข้อจำกัดงบประมาณ เวลา และการมีส่วนร่วม พบว่างบประมาณไม่พอ ขาดข้อมูลพื้นฐาน และประชาชนไม่ตระหนักในบทบาท ทำให้กระบวนการล่าช้าและไม่ครอบคลุม ซึ่งคล้ายกับปัจจัยภายใน (บุคลากร ข้อมูล) และภายนอก (เศรษฐกิจ ระเบียบกฎหมาย การเปลี่ยนแปลงนโยบายจากส่วนกลาง พบปัญหาการขาดประชาสัมพันธ์และความรู้เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ ในบริบทเทศบาลเมืองคลองหลวงซึ่งเผชิญปัญหาหลายมิติ เช่น การจราจรและความเหลื่อมล้ำ ปัญหาเหล่านี้ลดประสิทธิภาพแต่สามารถแก้ไขได้ง่ายกว่าปัญหาอื่น

3. อภิปรายผลข้อเสนอแนะในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะเช่น การใช้เทคโนโลยีออนไลน์และบูรณาการ เสนอส่งเสริมการมีส่วนร่วมเชิงรุก เช่น วิทยุชุมชนและแบบสอบถาม เสนออบรมบุคลากรและเปิดโอกาสประชาคมมากขึ้น การพัฒนาระบบข้อมูลเน้นรวบรวมข้อมูลรอบด้านเพื่อวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อน ประชาสัมพันธ์ปฏิทินและรายละเอียดโครงการ ข้อเสนอเหล่านี้ช่วยให้กระบวนการสอดคล้องกับแนวคิดการวางแผนที่ลดความไม่แน่นอน และเหมาะกับบริบทเทศบาลเมืองคลองหลวงที่เป็นพื้นที่ขยายตัว โดยนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย

1. เทศบาลเมืองคลองหลวงควรเพิ่มช่องทางออนไลน์ (เช่น แอปพลิเคชันหรือโซเชียลมีเดีย) เพื่อรับฟังความคิดเห็นประชาชนให้ครอบคลุมทุกกลุ่ม ลดข้อจำกัดเวลาและเข้าถึงได้สะดวก สอดคล้องกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วม
2. จัดอบรมพัฒนาศักยภาพบุคลากรและคณะกรรมการด้านการวางแผนและเทคโนโลยีข้อมูลอย่างต่อเนื่อง เพื่อแก้ปัญหาข้อมูลไม่เป็นปัจจุบันและการประสานงาน
3. ส่งเสริมบูรณาการกับหน่วยงานภายนอก เช่น จังหวัดและรัฐบาล เพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงนโยบายและงบประมาณ
4. ประชาสัมพันธ์กระบวนการและปฏิทินการจัดทำแผนให้ประชาชนทราบล่วงหน้า เพื่อเพิ่มความเข้าใจและการมีส่วนร่วม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ศึกษากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียง เช่น เทศบาลในพื้นที่ขยายตัว เพื่อเปรียบเทียบและหาแนวทางทั่วไป
2. วิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้แบบสอบถามกับประชาชนและบุคลากรจำนวนมาก เพื่อสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
3. ศึกษาผลกระทบของเทคโนโลยีดิจิทัลต่อกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในยุคหลังโควิด-19 เพื่อปรับให้ทันสมัยยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

บุญเกียรติ การะเวกพันธ์. (2568). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการบริหารงานวิชาการกำหนดและการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต.

บุญเกียรติ การะเวกพันธ์. (2568). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการบริหารงานวิชาการนำนโยบายไปปฏิบัติและการประเมินผลนโยบาย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต.

ศุภัทธา อำนวยสวัสดิ์. (2568). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการบริหารงานวิชาการนำนโยบายไปปฏิบัติและการประเมินผลนโยบาย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต.

วิโรจน์ ก่อสกุล. (2568). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการบริหารงานวิชาการระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต.

วรเดช จันทรศร. (2554). ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พรินทกราฟฟิค จำกัด.

พะยอม วงศ์สารศรี. (ม.ป.ป.). การวางแผนการบริหาร. สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.

พิชญา ชูเพชร. (2549). ปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการวางแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยยะลา

พระราชบัญญัติกำหนดแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542.

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 (และแก้ไขเพิ่มเติม).

พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542.

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (และแก้ไขเพิ่มเติม).

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560.

วาริยา กำทองดี. (2560). *สภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด สกลนคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สมโชค คงแป้น. (2557). *ปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาด*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (ม.ป.ป.). *คู่มือ การวางแผน พัฒนาท้องถิ่น*. กระทรวงมหาดไทย.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 13*. สำนักพิมพ์แห่งชาติ.

เทศบาลเมืองคลองหลวง. (2568). *ข้อมูลทั่วไปและแผนพัฒนาเทศบาลเมืองคลองหลวง*. เว็บไซต์ อย่างเป็นทางการ. <https://www.klongluang.go.th> (เข้าถึงเมื่อปี 2569).

ชัยวัฒน์ คงสม และพิชัย เอกศิริพงษ์. (2563). *การวางแผนพัฒนาในระดับท้องถิ่น*.

ชมัยพร ชมกุล. (2552). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดแผนพัฒนาท้องถิ่น*. วิทยานิพนธ์ปริญญา โท, มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 (แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 3 พ.ศ. 2561).

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

- ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 1. (2569) สัมภาษณ์ส่วนบุคคล. มกราคม, 14.
- ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 2. (2569) สัมภาษณ์ส่วนบุคคล. มกราคม, 14.
- ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 3. (2569) สัมภาษณ์ส่วนบุคคล. มกราคม, 14.
- ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 4. (2569) สัมภาษณ์ส่วนบุคคล. มกราคม, 14.
- ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 5. (2569) สัมภาษณ์ส่วนบุคคล. มกราคม, 14.
- ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 6. (2569) สัมภาษณ์ส่วนบุคคล. มกราคม, 15.
- ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 7. (2569) สัมภาษณ์ส่วนบุคคล. มกราคม, 15.
- ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 8. (2569) สัมภาษณ์ส่วนบุคคล. มกราคม, 15.
- ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 9. (2569) สัมภาษณ์ส่วนบุคคล. มกราคม, 15.
- ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 10. (2569) สัมภาษณ์ส่วนบุคคล. มกราคม, 15.

